HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

תלמוד לומר [1]חלק כחלק יאכלו כחלק עבודה כך חלק אכילה ומאי אכילה אילימא אכילה קרבנות מהתם נפקא [2]לכהן המקריב אותה לו תהיה אלא לחם הפנים יכול אף בחובות הבאות שלא מחמת הרגל ברגל ת"ל לבד ממכריו על האבות מה מכרו האבות זה לזה אני בשבתי ואתה בשבתך: בעצרת אומר לו הילך וכו': איתמר רב אמר [א]סוכה ואח"כ זמן רבה בר בר חנה אמר זמן ואחר כך סוכה רב אמר סוכה ואחר כך זמן חיובא דיומא עדיף רבה בר בר חנה אמר זמן ואחר כך סוכה תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם לימא רב ורבה בר בר חנה בפלוגתא דבית שמאי ובית הלל קמיפלגי דת"ר [א]דברים שבין בית שמאי ובית הלל בסעודה בית שמאי אומרים מברך על היום ואחר כך מברך על היין ובית הלל אומרים [ב]מברך על היין ואחר כך מברך על היום בית שמאי אומרים מברך על היום ואח"כ מברך על היין שהיום גורם ליין שיבא וכבר קידש היום ועדיין יין לא בא ובית הלל אומרים מברך על היין ואחר כך מברך על היום שהיין גורם לקידושא שתאמר [ג]ד"א ברכת היין תדירה וברכת היום אינה תדירה תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם לימא רב דאמר כבית שמאי ורבה בר בר חנה דאמר כבית הלל אמר לך רב אנא דאמרי אפילו לבית הלל עד כאן לא קאמרי בית הלל התם אלא שהיין גורם לקידושא שתאמר אבל הכא אי לאו זמן מי לא אמרינן סוכה ורבה בר בר חנה אמר לך אנא דאמרי אפילו לבית שמאי עד כאן לא אמרי בית שמאי התם אלא שהיום גורם ליין שיבא אבל הכא אי לאו סוכה מי לא אמרינן זמן תנן בעצרת אומר לו הילך מצה הילך חמץ והא הכא דחמץ עיקר ומצה טפל וקתני הילך מצה והילך חמץ תיובתא דרב אמר לך רב תנאי היא דתניא הילך מצה הילך חמץ אבא שאול אומר הילך חמץ הילך מצה דרש רב נחמן בר רב חסדא לא כדברי רב דאמר סוכה ואחר כך זמן אלא זמן ואחר כך סוכה ורב ששת בריה דרב אידי אמר סוכה ואחר כך זמן והלכתא סוכה ואחר כך זמן: משמר שזמנו קבוע [וכו'] ושאר קרבנות צבור: לאתויי מאי לאתויי פר העלם דבר של צבור ושעירי עבודת כוכבים: והוא מקריב את הכל: לאתויי מאי לאתויי קייץ המזבח: **מתני'** [ג]יום טוב הסמוך לשבת בין מלפניה בין לאחריה היו כל המשמרות שוות בחילוק לחם הפנים [ד]חל להיות יום אחד [להפסיק] בינתים משמר שזמנו קבוע היה נוטל עשר חלות והמתעכב נוטל שתים [ה]ובשאר ימות השנה [ג]הנכנס נוטל שש והיוצא נוטל שש רבי יהודה אומר הנכנס נוטל שבע והיוצא נוטל חמש הנכנסין חולקין בצפון והיוצאין בדרום בילגה לעולם חולקת בדרום וטבעתה קבועה וחלונה סתומה: **גמ'** מאי מלפניה ומאי מלאחריה אילימא לפניה יום טוב ראשון לאחריה יום טוב אחרון היינו שבת שבתוך החג אלא לפניה יום טוב אחרון לאחריה יום טוב ראשון מ"ט כיון דהני מקדמי והני מאחרי תיקנו רבנן מילתא כי היכי דניכלו בהדי הדדי: חל יום אחד:

והני

תלמוד לומר חלק כחלק. בתריה דההוא קרא דלעיל כתיב דאוקמא ברגל: **חלק אכילה.** שוה בכולן כחילוק עבודה דאתרבי לעיל [נה:] מובא בכל אות נפשו ושרת: **ומאי אכילה.** איצטריך לאשמועינן: **אילימא אכילה דקרבנות.** דשעירי חטאות וחזה ושוק: **מהתם נפקא לכהן המקריב אותה וגו'.** מי שעבודה אוכלה וכיון דאתרבי לעבודה פשיטא דמיכל נמי אכלי: **אלא לחם הפנים.** איצטריך לרבויי שאין בו שום עבודת לחם שכבר נעשית עבודתו משבת שעברה: **יכול אף חובות הבאות שלא מחמת הרגל ברגל.** יהו זוכין בעבודתן ויחלוקו: **ת"ל לבד ממכריו.** חוץ ממה שמכרו אבות זה לזה: **ומה מכרו אבות זה לזה.** כלומר שהתנו ביניהם שיהו משמשין כל אחד בשבתו קבוע: **אני בשבתי ואתה בשבתך.** ונדרים ונדבות וקרבנות צבור דאיתנהו בשאר ימות השנה והרי הן למשמר המשמש ליתנהו בכלל הרגל שלא יהו שוין בהן אלא למשמר שבאותו שבוע יהו כבשאר ימות השנה הלכך על כרחך לא אתרבו מחלק כחלק יאכלו אלא ממשמעותיה דקרא דבר שאין בו אלא אכילה והיינו לחם הפנים דאכילה אית ביה אבל עבודה לית ביה: **סוכה ואח"כ זמן.** מי שלא בירך שהחיינו בעשייתה שהיתה עשויה ועומדת ותניא בפרק לולב וערבה (לעיל דף מו.) כשנכנס לישב מברך שתים סוכה וזמן ואמר רב סוכה לימא ברישא והדר זמן: **זמן תדיר.** שנוהג בכל הרגלים: **דברים שבין ב"ש וב"ה בסעודה.** דברים שנחלקו בהלכות סעודה: **מברך על היום.** כשמקדש בערבי שבתות קידוש היום תחילה ואחר כך ברכת היין: **שהיום גורם ליין שיבא.** שאם לא מפני קידוש לא היה נזקק לכוס לפני סעודה: **וכבר קדש היום.** כלומר ועוד טעם אחר שקדש היום מאליו משחשיכה ועדיין יין לא בא לפניו: **שהיין גורם לקידוש שתאמר.** שאם לא היה לו יין לא היה מקדש בכדי והוא הדין נמי למקדש על הפת מקדים ברכת הפת מהאי טעמא שהפת במקום יין: **לימא רב.** דאמר חובת היום עדיפא מתדיר דאמר כבית שמאי: **ורבה כב"ה.** דאמרי תדיר עדיף: **אלא שהיין גורם כו'.** אי לאו דהאי טעמא נמי איכא משום תדיר לא הוו מקדמו ליה לחובת היום עדיפא: **אי לאו סוכה.** אי לאו ישיבת סוכה מי לא אמרינן זמן כגון הולכי דרכים דפטורין מן הסוכה אומרין זמן בשביל המועד כמו בשאר רגלים: **דחמץ עיקר.** שהוא חובה ליום: **ומצה טפל.** שהוא של שבת שעברה וקתני דפלגי מצה ברישא אלמא תדיר עדיף: **פר העלם דבר של צבור.** אם אירע בהן ברגל שעברו עבירה בהוראת ב"ד: **קייץ המזבח.** כשהוא בטל שכלתה הקטרת תמיד ואין מביא נדר ונדבה היו שופרות שם שנותנין בהם מעות כל מותרות השנויין בהש"ס בכל מקום וכ"מ שאמרו ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהן לנדבה ומהן לוקחין עולות לקייץ המזבח. ולשון קייץ כאדם האוכל תאנים בקינוח סעודה[ד]: **מתני' בין מלפניה בין מלאחריה.** מפרש בגמרא שחל יו"ט לאחריה דלא הוי ליה שבת שבתוך החג ואפ"ה הואיל וצריכין להקדים ביאתן מע"ש בשביל יו"ט שהרי בשבת לא יוכלו לבא חולקין בלחם הפנים וכן [ה]אם חל שמיני לפניה בע"ש אע"פ שאין השבת בתוך החג חולקין בו הואיל ולא יוכלו ללכת: **חל יום אחד להפסיק בינתים.** כגון שחל יו"ט ראשון בשני בשבת שהיו יכולין לבא באחד בשבת והם קדמו ובאו מע"ש או שחל יו"ט האחרון בחמישי בשבת שהיו יכולין לילך מע"ש ונתעכבו שם בשבת כל המשמרות שנתעכבו אין נוטלין אלא שתי חלות ומשמר שזמנו קבוע נוטל עשר וחולקין אותן בין משמר הנכנס למשמר היוצא כדרך כל שבתות השנה: **הנכנס נוטל שבע.** מפרש בגמרא שהמשמרות מתחלפות בשבת זו עובדת שחרית וזו עובדת ערבית כדאמרינן בגמרא בברייתא: **הנכנסים חולקין ביניהם בצפון.** את המגיע לחלקן כדאמרינן בגמרא [ע"ב] כדי שיראו הנכנסין שהצפון עיקר שהרי קבעו הכתוב לשחיטת קדשי קדשים: **והיוצאים חולקים בדרום.** כדי שיראו שהן יוצאין והולכין להם לפיכך שינו מקומן אלא רוח שאינו עיקר: **בילגה.** שם המשמרה: **לעולם חולקת בדרום.** ואפי' כשהיא נכנסת קנס הוא שקנסוה כדמפרש בגמרא [שם]: **וטבעתה קבועה.** כ"ד טבעות היו בעזרה במקום בית המטבחיים כנגד עשרים וארבע משמרות והיו נתונות באבני רצפה והטבעת פתוחה מצד אחד והופכה למעלה ומכניס צואר הבהמה לתוכה וחוזר והופך פתחה לתוך הרצפה וטבעת של בילגה קבועה ואינה נהפכת כדי שתשתמש בשל אחרים וגנאי הוא לה: **וחלונה סתומה.** חלונות היו בבית החליפות בעובי כותלי התאים שבצפונו של היכל ששם גונזין את סכיניהן כדתנן במסכת מדות (פ"ד משנה ז) וסתמו חלונה של בילגה:

גמ'

עד כאן לא קאמרי ב"ה התם אלא שהיין גורם לקידוש שתאמר. תימה הא קאמרי ב"ה דהיין תדיר וי"ל לא מטעם זה לחודיה קודמת לחובת היום דנימא מטעם זה יקדים זמן לסוכה ושמא אינו בא ליישב דברי רב אלא לפי דבריו בדין ולא לפי טעמי בית הלל:

והלכתא סוכה ואח"כ זמן. ולא חיישינן לסתם מתני' דקתני הילך מצה הילך חמץ א"נ חשיב נמי לחם הפנים חובת היום אף על פי שהם משבת שעברה:

בולינא

מסורת הש"ס

א) ברכות נא: פסחים קיד., ב) שם זבחים לא., ג) [יומא יח.], ד) [עי' בשבועות יב:], ה) [עי' תוי"ט],

◆

מוסף רש"י

מברך על היום. בקידוש שבתות וימים טובים (ברכות נא:). **שהיום גורם ליין שיבא.** כוס זה לא בא אלא בשביל שבת לקידוש (שם). **וכבר קדש היום.** משקבל עליו או מלאת הכוכבים, ועדיין **יין לא בא.** לשלחן, וכסא שקודם לכניסה כך קודם לברכה (שם). **שהיין גורם לקידושא שתאמר.** שאם אין יין לא מקדשין, והמקדש על הפת גם הוא במקום יין, וברכת הפת קודמת (שם). **תדיר קודם.** נפקא לן במסכת זבחים מהאי קרא דכתיב במוספין מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד תעשו את אלה, מלבד משמע לאחר שהקרבתם התמיד תקריבו המוספין וקא דרשינן אשר לעולת התמיד קרא יתירה למילף דבשביל שהוא תמיד הקדימה הכתוב, ומכאן אתה למד לכל התמידין (שם). **יום טוב הסמוך לשבת.** שבת שבתוך הרגל היו כל המשמרות שוות בחילוק לחם הפנים וכן יו"ט הסמוך לשבת בין מלפניה, שאין יכולים לשוב בשבת למקומן, בין מלאחריה, על כרחן הן מקדימין לבא מערב שבת, **היו כל המשמרות שוות בחילוק לחם הפנים.** שהרי על כרחן שוהין שם והרי הוא כשבת שבתוך הרגל (יומא יח.). **חל להיות יום אחד להפסיק בינתים.** או מלפניה, כגון שכלה המועד בחמישי בשבת, או מאחריה, שהתחיל המועד בשני בשבת, לא היה להם להקדים לבא מלפני השבת, אינן שוות, אלא משמר המתעכב בשבת, בין שהוא משמר אחד בין שהוא משמרות הרבה, נוטל שתי חלות והשאר מתחלקות למשמר היוצא ונכנס שזמנו קבוע לאותה שבת (שם).

◆

רבינו חננאל

חלק כחלק יאכלו. השוה בין אכילה לעבודה, מה עבודה, פי' עבודה של אמורי הרגלים שאמרנו בה שכל המשמרות שוין בחילוקה (הן) [כן] חלק אכילת לחם הפנים כולן לוקחין ממנו. א) (ובא בכל אות נפשו, אף אכילה כיוצא בה). **והני** מילי ברגלים, אבל בשאר ימות השנה, לבד ממכריו וגו', מה מכרו אבות זה לזה אני בשבתי ואתה בשבתך, כל המשמרה זוכה בכל הקרבנות הבאות בשבתה. **פיסקא** [בעצרת וכו']. אתמר רב אמר סוכה ואחר כך זמן, פירוש מקדים ומברך לישב בסוכה ואחר כך זמן, סבר חיובא דיומא עדיף לאקדומה. רבה בר בר חנה אמר זמן ואחר כך סוכה, סבר תדיר קודם. ורב אמר לך הא הודאה בעלמא הוא, ולית ביה תדיר קודם. ב) וחלוקת בית שמאי ובית הלל, קמו בה רב ורבה בר (רב הונא) [בר חנה] וכל חד מינייהו אסיק מימריה כתרווייהו. ואתינן לאכרועי מדתנן הילך מצה תחלה, דהיא תדירה, והדר חמץ דהוא חיובא דיומא, ואמר לך רב תנאי היא.

עין משפט נר מצוה

ל א מיי' פ"ו מהלכות סוכה הלכה יב סמג עשין מג טוש"ע א"ח סימן תרמג סעיף א:

לא ב מיי' פכ"ט מהל' שבת הלכה ו סמג עשין כט טוש"ע א"ח סימן רעא סעיף י:

לב ג מיי' פ"ד מהל' תמידין הלכה יב:

לג ד מיי' שם הל' יג:

לד ה מיי' שם הל' יב:

◆

תורה אור השלם

1. חֵלֶק כְּחֵלֶק יֹאכֵלוּ לְבַד מִמְכָּרָיו עַל הָאָבוֹת: דברים יח ח

2. וְכָל מִנְחָה אֲשֶׁר תֵּאָפֶה בַּתַּנּוּר וְכָל נַעֲשָׂה בַמַּרְחֶשֶׁת וְעַל מַחֲבַת לַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֹתָהּ לוֹ תִהְיֶה: ויקרא ז ט

◆

רבינו חננאל (המשך)

ואסיקנא כרב, הלכתא סוכה ואחר כך זמן. **מתני'** **יום טוב הסמוך לשבת** מלפניה [ומאחריה] וכו'. מאי לפניה ומאי לאחריה. פירוש יום טוב האחרון שחל [להיות] בערב שבת זהו לפניה, ואם חל יום טוב הראשון להיות באחד בשבת זהו לאחריה. מאי טעמא כיון דהני לא סגי להו אלא דקדמי אתו, והני לא סגי להו דלא מעכבי, תקינו להו רבנן לחם הפנים. אבל יום טוב הראשון לפניה, יום טוב אחרון לאחריה ושבת (ש)בתוך החג [נ"א: היינו שבת שבתוך החג], ואנן בעינן שתהא שבת הסמוכה לרגל ואינה מן הרגל [נ"א: ואנן בעינן סמוכה ואינה מן הרגל], כיון שאי אפשר לבאין שלא יקדימו [ו]יבואו קודם השבת בזמן שהיא לפני הרגל, ואי אפשר שלא יתעכבו עד אחד בשבת בזמן שהוא אחר הרגל, תקנו חכמים לשאר משמרות לחלוק בלחם הפנים. **ויש מי שאומר** יום טוב סמוך לשבת מלפניה, כגון דמקלע יום טוב באחד בשבת, כל יום טוב דהוא, דצריכין משמרות למיתיא מן מעלי [שבתא]. ומאחריה, כגון דמקלע יום טוב במעלי [שבתא], כל יום טוב [דהוא], דצריכין משמרות לאתחורי עד בתר שבתא. תקינו להו רבנן לכל המשמרות לחלוק בלחם הפנים. **מתני' חל [יום] אחד להפסיק בינתים כו'.** (פיס') פי'רוש אחד מימי (חל יום) [יום חול] להפסיק בין יום טוב לשבת וזהו בינתים כאשר פירש הנה והוא המביא לידי עיכוב. (כו') **עד המתעכב נוטל (פי) שנים.** פי' כגון שחל יום טוב האחרון להיות בחמישי בשבת, ויש במשמרות מי שעיירותיהן רחוקות ונמנעין מלצאת בערב שבת ומתאחרות וצריך להתעכב עד אחד בשבת. (מה) [וזו] היא משמר המתעכב (כזה) ששנינו. משמר **שזמנו קבוע,** והוא משמר היוצא ומשמר הנכנס נוטל י' חלות, והמתעכב, כגון זה שפירשנו למעלה נוטל שתים. וכן בזמן שחל יום טוב הראשון בשני בשבת, נמצא משמר היוצא מתעכב לחוג, שאינו יכול לילך ולחזור בו ביום, ג) הלכך נוטל שתי חלות יתירות. **ושאר כל ימות השנה הנכנס** נוטל שש והיוצא נוטל שש. ר' יהודה אומר הנכנס והן באי שבת, נוטלין ז' חלות, שתים יתירות על יוצאי השבת,

---

א) נראה דחסר כאן איזה תיבות וצ"ל כמו דבעבודה כולן חולקין בה דכתיב ובא בכל אות נפשו ושרת אף אכילה כיוצא בה. ב) נראה דצ"ל וס"ד דתלמודא דבחלוקת ב"ש וב"ה קמו בה רב וכו'. ג) לדברי רבינו משמר המתעכב היינו משמר היוצא ונוטל שתי חלות לבד מה שנוטל חלק כחלק בעשר חלות עם משמר הנכנס.